

*„Broli. Tavimi pasitikiu kaip niekuo kitu. Tai, ką patikiu tau, yra gyvybiškai svarbu. Saugok nuo blogų akių. Žinau, dabar nesuprasi, kas tai yra, tačiau įsidėmėk, kad tai turi neapsakomą reikšmę mūsų ir visų žmonių ateičiai. Tai – raktas į slaptus Toros vartus, o Tora, kaip žinoma, yra pasaulio išmintis. Pats žinai, kokie laikai atėjo, ir kas dabar valdo šias žemes, kuriose gyvena mūsų tauta. Žinau – bus baisu. Per artimiausius pusantro šimto metų mūsų gali nebelikti. Galbūt šie žodžiai ant pergamento padės rasti kelią į mūsų visų saugumą“, – jidiš kalba rašė Eljahu, Vilniaus Gaonos.*

„Gaono kodas“

---

Lietuvos knygynus pasiekė ypatingas trileris, kuriame susipina šių laikų realijos ir senovės paslaptys. Knyga, pasakojanti apie protą jaukiančius nuotykius ir paslaptinę Vilniaus Gaono – vieno ryškiausių žydų pasaulio asmenybių – palikimą. Apie slaptus šventųjų raštų kodus ir jų besigviešiančius piktadarius.

„Tai kvapą gniaužiantis trileris, kuriame emigranto ir jo artimųjų gyvenimas persipina su Mosado, FSB ir GRU bei Lietuvos žvalgybų ir kelių valstybių mafijozų kova dėl Vilniaus žydų išminčiaus Gaono palikto raštelio su neįtikėtinai galingu kodu. Jis turi dar ir neįtikėtiną istorinį foną“, – apibūdina knygą publicistas Rimvydas Valatka.

„Gaono kodas“ oficialiai buvo pristatytas trečiadienio vakarą Lietuvos žydų bendruomenės namuose Vilniuje. Pristatyme dalyvavo Lietuvos žydų bendruomenės pirmininkė Faina Kukliansky, R. Valatka, Šolomo Aleichemo gimnazijos vadovas Miša Jakobas, žymus scenaristas ir autorius Aidas Puklevičius, ir dar daugiau nei 100 svečių.

Knygos, kurią išleido „Alma Littera“, autorius Rytis Sabas teigia norįs patrauklia forma atkreipti dėmesį į ne tik Lietuvai, tačiau ir visam pasauliui reikšmingą paveldą.

„Sunku apibrėžti Vilniaus Gaono reikšmę pasauliui. Ir tikriausiai neįmanoma. Šioje knygoje noriu parodyti ne Gaono didybę ir įtaką, o daugiau atkreipti dėmesį į litvakų istoriją, jų paveldą. Tačiau, kaip patyriau rašydamas knygą, ta istorija yra tokia marga ir paslaptinė, kad sunku apsaityti žodžiais“, – sako „Gaono kodo“ autorius Rytis Sabas.

Anot jo, trilerio formą pasirinkta todėl, kad apie tą bendruomenę, kuri tiek amžių gyveno Lietuvoje puikiai sutardama su kitomis tautomis ir kuri buvo beveik sunaikinta per Holokaustą, apie jos žmones, istoriją, sukurtus stebuklus ir visame pasaulyje paliktus pėdsakus sužinotų kiek galima daugiau žmonių.

Istorijos ašis – mistinis Gaono raštelis su kodu. Žinoma, kad nebuvo išspausdinta nė vieno Gaono rašto – likusios tik pastabos Toros ir Talmudo paraštėse. Jo mintis užrašė mokiniai. Bet kas galėtų paneigti, kad Gaonas neparašė ir nepaliko kokios nors instrukcijos? Gal ji dingo?

„Ar daug žmonių Lietuvoje žino, kas palaidotas drauge su Gaonu jo kape Sudervės kapinėse? Kas žino, kodėl pasaulis turi dėkoti žydui iš Želvos už genetikos laimėjimus? Ar kam nors dabar rūpi, kaip nacių „medikai“ tyrė jaunos vilnietės šokėjos talentą? Ar kas nors girdėjo, kad viena turtingiausių Brazilijos šeimų yra kilusi iš Lietuvos kaimo? Ir kaip išeiviai iš Lietuvos prisidėjo prie šiuolaikinės Izraelio valstybės kūrimo? Daug faktų yra žinomi kai kuriems žydams, tačiau ne lietuviams. Todėl ir norėjau parodyti, kad mano tėvynės istorija yra daugiau nei legendos apie geležinį vilką ir Margirio auką“, – sako R. Sabas.

